

Ders : 75

Konu : Tekâsür Suresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱) اَلْهٰكُمُ التَّكَاثُرُ ۝ حَتّٰی زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ۝ ۲) كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۝ ۳)
 ۴) ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۝ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُوْنَ عِلْمَ الْیَقِیْنِ ۝ ۵) لَتَرُوْنَ
 الْجَحِیْمَ ۝ ۶) ثُمَّ لَتَرُوْنَهَا عَیْنَ الْیَقِیْنِ ۝ ۷) ثُمَّ لَتَسْأَلَنَّ یَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِیْمِ
 ۸)

Sûrenin Meâli:

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla...

- 1."Çoklukla övünmek sizi aldattı.
2. Hatta kabirleri ziyaret ettiniz.
3. Hayır, yakında bileceksiniz.
4. Sonra yine hayır,yakında bileceksiniz.
5. Hayır,eğer yakın bir bilgi ile bilseydiniz.
6. Andolsun ki, o cehennemi göreceksiniz.
7. Sonra onu muhakkak "Ayne'l-Yakîn" göreceksiniz.
8. Sonra o gün bütün nimetlerden elbette sorguya çekileceksiniz."

Sûrenin Nüzûl Sebebi:

Abdimenafoğulları ile Ben-i Sehm kabileleri birbirlerine karşı çoklukla övünüp yarıştılar. Abdi- menafoğullarının sayıca daha çok olduğu görüldü.Bununla övündüler.Ben-i Sehm ise, "Bu yüzden kavga etmek, adam öldürmek bizi tüketir. Gelin hem ölülerimizi, hem de dirilerimizi sayalım.Sonra övünelim" diyerek teklif getirdi. Sayım sonunda Ben-i Sehm kabilesinin sayısı fazla çıktı. Bunun üzerine bu sûre indi.¹

Bu sûrenin, Ensar'dan iki kabile hakkında nazil olduğu da söylenmiştir.

Sûrenin Özellikleri:

Tekâsür sûresi Mekke'de nâzil olmuştur. 8 âyet, 28 kelime 120 harftir. Medine'de nâzil olduğunu söyleyenler de vardır.

Sûre; adını, ilk kelimesi olan "Tekâsür" kelimesinden almıştır. Bu sûreye "Makbûre" ve" Elhâ-kûm" isimleri de verilmiştir.

Tekâsür sûresinde, insanlara dünya hayatının aldaticılığı,dünya malına olan düşkünlüğün ve bunun la övünmenin, kibirlenmenin tehlikelerinden bahsedilmektedir. Ayrıca, âhret hayatının şüphesiz ve gerçek olduğu, insanların da, verilen nimetlerden hesaba çekileceği bildirilmektedir.²

Sûrenin Tefsiri:

اَلْهٰكُمُ التَّكَاثُرُ * حَتّٰی زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ

¹ Tefsiru'l-Kur'ân, Ebu'l-Leys Semerkandî, C.6, sh.466.

² Tefhîmu'l-Kur'ân, Mevdûdî, C.7, sh.218.

1-2-Çoklukla övünmek sizi aldattı. Hatta kabirleri ziyaret ettiniz."

"Elha", Lehv kelimesinden türemiştir, eğlence demektir. "İlha" ise, meşgul etmek, boş bir şeyle uğraştırıp gaflete düşürmek demektir.

"Tekâsür" kelimesi, fazla şeyler (evlat, mal, nüfus v.b.) ile başkalarına karşı övünmek, kibirlenmek demektir. "Biz çoğuz, biz sizden daha üstünüz, zenginiz ..." diyerek diğer insanlara karşı çokluk gösterisi yapmak, övünmektir. Dünya ehlinin genelde kapılıp aldandığı bir gurur hâlidir.

Yani, mal çokluğunuzla, kalabalığınızla övündünüz. Bu sizi oyaladı, aldattı. Asıl maksadınızı, yaratılış gâyenizi unuttunuz. Yapmanız gereken önemli şeyleri terkettiniz.

Bu aldandığınız, kapıldığınız şey, âhirette işe yaramayacak, mizanda ağır gelmeyecek, sizi ateşten kurtaramayacaktır. Bu konuda o kadar ileri gittiniz ki, kabirlerdeki ölülerinizi bile saydınız. Onlarla bile övündünüz. İşte bu en büyük aldaniştır.

Bu çoklukla övünmek, kıyamete kadar devam edecektir. İnsanlar; malları, servetleri, çocukları, makam, mevki ve ünvanlarıyla, güçleriyle, sahip oldukları teknolojiyle övünmeye devam edeceklerdir.³

Bugün, Müslümanların çoğu ibadetle, Allah yolunda hizmetle, malını ve canını Allah yolunda harcamakla meşgul olmak, bu konularda yarışmak yerine; boş şeylerle, çoklukla övünmede yarışıp oyalanmaktadırlar.

Kuvveti; hak sebebi sayanlar ise, bu şeytanî mantıkla her zeminde övünüp kibirlenmekte ve dünyayı yaşanmaz hale getirmektedirler. Ürettikleriyle, dünyada tüketim yarışını başlatarak sömürülerine devam ediyorlar.

كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ * ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ *

3-4-"Hayır, yakında bileceksiniz. Sonra yine hayır yakında bileceksiniz."

Bu âyetlerdeki "Kellâ" (sakın ha!) kelimesi, uyarma ve kötülükten uzaklaştırmadır. Biriktirilen, önem verilen mal ve zenginlikler; hep dünyada işe yarar, âhirette işe yaramaz. Ancak Allah yolunda sarfedilenler müstesnâdır.

Siz ölünce ve kabirde sorgu melekleri soru sormaya başlayınca; bu biriktirip övündüğünüz şeylerin, çokluğunuzun faydasız olduğunu anlayacak, işin içyüzünü tam anlamıyla ozaman bileceksiniz. Soy-sopla, mevki, makam, zenginlikle övünmenin, hava atmanın bir faydası olmadığını orada anlayacaksınız. Öyleyse aklınızı başınıza alın!

كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ * لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ

5-6-"Hayır, eğer yakın bir bilgi ile bilseydiniz. Andolsun ki, cehennem'i göreceksiniz."

Ey gafiller! Artık vazgeçin öyle gururlu gururlu davranmaya son verin. Sizin anladığınız gibi değil. Ey inkârcılar! Eğer "İlme'l-Yakîn", yani yakın ve kesin bir bilgi ile bilecek olsaydınız, yaptığınız hareketlerin ne kadar vahim, ne kadar kötü ve çirkin olduğunu gerçekten bilseydiniz böyle yapmazdınız. Geleceğinizi, başınıza neler geleceğini hesap ederdiniz. Geçici servetiniz, çokluğunuz, gücünüz sizi aldatmazdı. Güzel ve hayırlı işlerle meşgul olurdunuz. Ama siz gerçekten cehalet içindediniz. Öyleyse uyanın! Eğer bu tavrınızdan vazgeçmezseniz hiç şüphemiz olmasın ki, o cehennemi mutlaka göreceksiniz.

İnkârcılar, müşrikler, münafıklar, yalnız dünya için çalışıp âhireti terkedener için hazırlanmış olan cehenneme şahit olacak, onun ne kadar korkunç bir azap yeri olduğunu anlayacaksınız.⁴

³ Şifa Tefsiri, Mahmut Toptaş, C.8, sh.354.

⁴ Kur'ân-ı Kerim'in Meâl-i Âlisi ve Tefsiri, Ömer Nasûhî Bilmen, C.8, sh.4088-4089.

Âyetteki; "İlme'l-Yakîn", bir şeyi gerçek haliyle bilmek, idrak etmek, gerçeğe uygun kesin bilgi demektir. "Cahîm" ise cehennemdir.

ثُمَّ لَتَرُونَهَا عَيْنَ الْيَقِينِ * ثُمَّ لَتَسْأَلَنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ

7-8-"Sonra onu muhakkak "Ayne-l-Yakîn" göreceksiniz. Sonra o gün bütün nimetlerden elbette sorguya çekileceksiniz."

Kıyamet gününün dehşetini, cehennemin dayanılmaz bir azap yeri olduğunu, size bildirmiştik. Sanki görür gibi bu geçiği bilmeniz gerekirdi. Ama şimdi âhirette, bu gafil olduğunuz gerçeğe yüz yüze geleceksiniz.

"Ayne'l-Yakîn", bir şeyin gözle, açık ve net bir şekilde görülmesidir. Bu bilgi, "İlme'l- Yakîn", yani ilimle elde edilen bilgiden daha kesindir.

"Sonra o gün bütün nimetlerden hesaba çekileceksiniz" âyetiyle ilgili iki görüş vardır:

a. Nimetlerin sorulacağı kimseler kâfirlerdir. Çünkü kâfirleri; dünyalıkla övünmek, dünya lezzetleri ile kibirlenmek, Allah'a itaat ve şükürden alıkoymuştur.

b. Bu hesap hem mü'min, hem de kâfir hakkında genel durumdur. Çünkü Peygamber (s.a.v.):

"Kulun, kıyamet gününde hesaba çekileceği ilk şey nimetlerdir. Binaenaleyh,"Sana beden sıhhati vermedik mi, sana soğuk suların içirmedik mi?" denilir"⁵ buyurmuştur.

Rivayet olduğuna göre, Hz. Peygamber (s.a.v.) zamanında bir genç müslüman oldu. Resûlullah (s.a.v.), ona Tekâsür sûresini öğretti ve onu evlendirdi. O, hanımının yanına girip de çok çeyizi olduğunu, nimetlerin fazlalığını görünce, geri çıktı ve "Ben bunu istemem" dedi. Resûlullah (s.a.v.), bunun sebebinin sorunca o: Siz bana,"Sonra andolsun o gün elbet ve elbet nimetlerden sorulacaksınız" âyetini öğretmediniz mi? Ben bu nimetlerin hesabını veremem" dedi.⁶

Hz.Ali (r.a.) "Kim kuru ekmek yese, soğuk su içse, o sorulacaktır" demiştir. Abdullah ibn-i Mes'ud (r.a.): "Kişiye güven içinde yaşamaktan ve yerinde kullanmadıysa sıhhatinden sorulacaktır" demiştir.

Bütün bunlardan anlıyoruz ki, insan; kendisine verilen nimetlerden sorguya çekilecektir. Ancak bazı şeyler müstesnâdır. Nitekim Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Allahu Teâlâ, kıyamet günü şu üç şeyden sormaz:

a. Avret yerini örtecek kadar olan elbiseden sormaz.

b. İbadet edecek-çalışacak kadar yemekten sormaz.

c. Sıcaktan ve soğuktan koruyacak evden de sormaz.

Bunların dışında her nimetin sorgulaması olacaktır."⁷

Sûreden Alınacak Dersler:

1. Dünya hayatı, fani ve aldattıcıdır. Gâfil olmamalıdır.
2. Mal, zenginlik, soy-sopla övünmek cahiliye âdetlerindedir. İnsanı helâk eder.
3. Kibir ve övünmek şeytanın kötü amellerindedir.
4. Mal, zenginlik, kalabalık nüfusa sahip olmak, insanı Allah'a kulluktan alıkoysa bu hüsrandır.
5. Müslüman, herşeyin Allah'a ait olduğunu unutmamalı, dünyevileşmemelidir.
6. Ne zenginlik, ne soy-sop ile övünmek kabirde fayda vermeyecektir.

⁵ Sünen-i Tirmîzi,C.3,sh.375,Hd.No:3358.

⁶ Tefsiri Kebir, Fahrüddin er-Râzî,C.23,sh.379

⁷ Tefsiru'l-Kur'ân, Ebu'l-Leys Semerkandî,C.6,sh.467-468

7. Tevazu sahibi olunmalı, güzel ve hayırlı işlerle meşgul olmalıdır.
8. Cehennem, azap yeridir. Bunda asla şüphe yoktur. Bunu gerçek mânâsıyla idrak etmek ve hazırlık yapmak gerekir.
9. Bize verilen nimetlerden hesaba çekileceğiz. Öyleyse israf etmemeli, Allah yolunda infak şuurunda olmalıyız.

Not: Bu hafta;

1. Namazlarda bu sûreyi, mealini düşünerek okuyalım.
2. Bu dersi komşularımızla bir sohbet düzenleyerek paylaşalım